

תקציר

תופעת יציאתן של נשים חרדיות לעבוד בארגוני הייטק ישראלים, מהווה חלק משינוי נרחב בדפוסי התעסוקה של נשים חרדיות בישראל. בשני העשורים האחרונים יותר ויותר נשים חרדיות פונות לתחומי עיסוק חדשים כתגובה למצוקה כלכלית גוברת, גידול דמוגרפי והצורך להמשיך לממן את 'חברת הלומדים' המתרחבת. חלקן של הנשים לומדות תכנות מחשבים ומוצאות עבודה בארגוני היי-טק אשר חלקם עברו הסבה מיוחדת בכדי להתאים את מרחב העבודה לנשים חרדיות. המפגש עם שוק העבודה הכלל-ישראלי בכלל ותחום ההייטק בפרט, מביא את העובדות החרדיות להתמודדות יום יומית עם תחומי ידע חדשים, עולם ערכים של קריירה והשגיות ומרכיבי תרבות חילונית ומודרנית. במקביל הן גם נחשפות למערכת לחצים מצד רבנים, מנהיגי קהילה משפחה ובעלים אשר דורשים הצמדות יתרה לכללי צניעות נוקשים, הפרדה מגדרית והבדלות חברתית.

המחקר הנוכחי מתאר את דרכי ההתמודדות של נשים חרדיות במתח בין שני קטבים אלו, המניע אותן תדירות בין היפתחות למודרניות וישראליות לבין שמרנות דתית וחרדית, בין אפשרויות חדשות להעצמה אישית והתפתחות מקצועית לבין נאמנות למבנה החברתי והמשפחתי הפטריארכאלי של החברה החרדית. שאלת המחקר היא האם ובאיזו מידה היציאה לעבודה והממשק עם סביבה ארגונית בעלת מאפיינים חילוניים מודרניים מביאים ליצירתן של סוכנות שינוי חדשות, אשר מחוללות ויחוללו בעתיד תמורות בחברה החרדית כולה? או שמא העובדות מתפקדות כשומרות סף אשר מונעות מעצמן ומקהילתן חדירה של השפעות זרות ושינוי נורמות התנהגות?

נתוני המחקר מעלים כי העובדות החרדיות מאמצות שלוש אסטרטגיות התנהגות שונות במפגש עם עולם ההייטק החילוני: החמרה, ברירה ואימוץ. שלושת האסטרטגיות מעידות על שינוי שנוצר כתוצאה מן המפגש הקוטבי, כאשר מרבית העובדות מאמצות ומוסיפות מרכיבי זהות חדשים לזהותן האישית, ושינוי זה יש בו פוטנציאל להופכן לסוכנות שינוי בסביבתן המשפחתית והקהילתית.